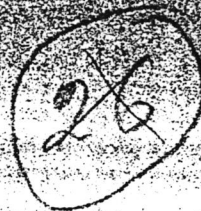
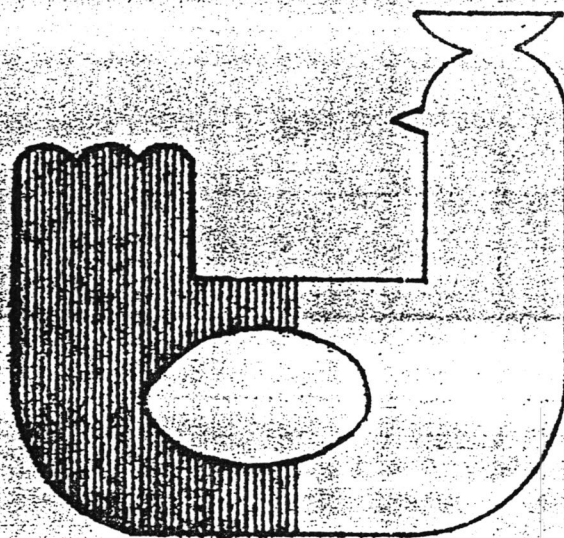

ЖИВИНАРСКИ ДЕНОВИ
ŽIVINARSKI DANI
PERADARSKI DANI
PERUTNINARSKI DNEVI
1976

ЗБОРНИК

НА РЕФЕРАТИ

ОТЕШЕВО - МАКЕДОНИЈА
6, 7 И 8 ОКТОМВРИ 1976

Јордан Шокаровски
Кирил Филев
Земјоделски факултет
Скопје

ЕФЕКТОТ ОД КОРИСТЕЊЕТО НА РАЗЛИЧНИ ПРОТЕИНСКИ КРМИ ВО СМЕСКИТЕ ВРЗ ПРОИЗВОДНИТЕ СВОЈСТВА НА НЕ- СИЛКИТЕ

Користењето на генетскиот потенцијал за производство на јајца кај несилките е во тесна врска со биолошката вредност на протеините во смеските. Затоа во крмните смески за живина учествуваат протеински крми од животинско и растително порекло.

Досегашната практика со исхраната на носилки во нашата земја базира на смески во кои задолжително учествувале рибеното брашно и сојиното куспе како носители на најквалитетните протеини. Меѓутоа, последниве години снабдувањето на нашиов пазар, токму со овие две протеински крми кои потекнуваат од увоз, е доста тешко и нередовно со стални варијации во цените. Имајќи ја предвид ваквата ситуација се прават напори да се тие рационално користат односно да се смали нивното учество во смеските до толерантни биолошко-економски граници или пак да се потполно супституираат со протеински крми произведени во нашата земја.

Досегашните истражувања во наши услови (Шокаровски и сор. 1972) покажаа дека е можно производство на јајца со смески без рибено брашно што е потврдено и со опитите на Миловановиќ и сор. 1976 и дека супституцијата на сојиното со сончогледовото куспе нема значителни ефекти на производството на јајца. Меѓутоа, Бонио и сор. (1974) укажуваат дека е можна исхраната на несилки со смески каде како извор на протеини се користи исклучиво сончогледовото куспе. Производството на јајца во индустриски јата без користење на крми од животинско порекло е потврдено и во САД (Bray D.J. 1969, Carson C.W. i sor. 1969).

Имајќи е предвид актуелноста на оваа проблематика за наши услови и досегашните постигања на ова поле во светот и кај нас, поставивме задача да ја испитаме можноста за супституцијата на рибеното брашно и сојиното куспе во потполност или делумно со протеински крми произведени во нашата земја односно со месно брашно и сончогледово куспе.

Материјал и метод на работа

Истражувањата се изведени во текот на 1973/74 година во објектите на Живинарската фарма „Катланово-Скопско“ со вкупно 11.765

несилки од хибрирот Hisex White. Кокошките несилки, во зависност од условите на фармата, беа поделени во три групи така што секоја група си имаше свој објект. Групата I со 8024 несилки беше означена како контролна, а групата II, со 1871 несилки, и групата III, со 1870 несилки, како опитни. Кокошките беа држани во кавезни батерии од типот „Калифорнија“ (четири во кавез). Микроклиматските услови во објектите беа приближно исти, а светлосниот режим беше регулиран според стандардите за споменатата живина. Експериментот траеше вкупно 365 дена.

Исхраната на несилките беше организирана во две фази така што првата фаза траеше до 130-от ден после пронесувањето, а втората од 130-от ден па се до крајот на експериментот. Несилките од групата I беа хранети со смеска 1 и 1A; од групата II со смеска 2 и 2A, а од групата III со смеска 3 и 3A (Таб.1).

Таб. 1

Композиција и хранителна вредност на смеските во %

Компонента	Група					
	I		II		III	
	смеска		смеска		смеска	
	1	1A	2	2A	3	3A
Пченка	60,11	69,10	57,28	66,26	40,00	46,00
Јачмен	—	—	—	—	21,70	21,70
Зејтин	1,79	0,30	2,82	1,34	3,00	1,00
Рибље брашно	3,00	3,00	—	—	—	—
Месно брашно	—	—	2,00	—	9,00	5,00
Сојино куспе	16,80	9,30	19,40	13,80	—	—
Сончогледово куспе	7,00	7,00	7,00	7,00	14,00	14,00
Луцеркино брашно	2,00	2,00	2,00	2,00	4,00	4,00
Ди ДН-КА-II	2,00	2,00	2,10	2,20	1,50	1,50
Креда	6,50	6,50	6,60	6,60	6,00	6,00
Сол	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30	0,30
Премикс	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50	0,50
ME Kcal/kg	2800	2821	2798	2821	2672	2638
Сурови протеини %	17,42	14,85	17,53	14,82	16,35	14,69
Ca%	3,21	3,19	3,32	3,15	3,47	3,20
P %	0,58	0,57	0,60	0,54	0,78	0,63

Од композицијата и хранителната вредност на смеските се гледа дека битната разлика меѓу нив е во учеството на протеинските крми. Во смеските наменети за групата I главните носители на протеини се рибеното брашно (3% за двете фази) сојиното куспе (16,80% односно

9,30%) и сончогледовото Куспе (7% за двете фази), односно оние протеински крми кој се рутински користат во нашата практика и затоа оваа група е означена како контролна. Во смеските за групата II носители на протеини се месното брашно (2% само за прва фаза) сојино (19,40% односно 13,80%) и сончогледовото Куспе (7% за двете фази) што значи рибеното брашно е сосема изоставено а во смеските за групата III носители на протеини се месното брашно (9% односно 5%) и сончогледовото Куспе (14% за двете фази) што значи изоставени се рибеното брашно и сојиното Куспе поради које овие две групи се означени како опитни.

Треба да се напомене и тоа дека во енергетската и протеинската вредност меѓу смеските наменети за исхрана од групите I и II нема скоро никаква разлика, додека овие вредности за несилките од групата III се нешто пониски. Оваквата разлика неможеше да биде избегната а е резултат на својствата на употребените протеински крми во смеските наменети за исхрана на несилките од групата III.

Ефектот од применетиот крмен третман е пратен преку следните показатели:

- Производство на јајца (по внесена и просечна кокошка како и преку интензитет на несливоста);
- Тежина на јајца (просечна тежина по јајце и произведена јајчина маса по просечна несилка за време на експерименталниот период) за која цел беа мерени 200 јајца во почетокот и средината на секој месец;
- Потрошувачка на храна (дневно по кокошка, по произведено јајце и по кг јајчина маса);
- Жива мера за која цел беа измерени по 50 несилки од секоја група на почетокот и крајот од експериментот и
- Шкартирани и пцојисани несилки.

Резултати од истражувањата и дискусија

Постигнатите резултати од користењето на различните протеински крми во смеските за несилки врз производните својства се прикажани кумулативно во таб.2.

Бројот на снесените јајца по внесена и просечна кокошка како и интензитетот на несивоста беа најголеми кај II опитна група (260; 271; 74,25%), а потоа доаѓа контролната група I (249; 255; 69,86%) и на последно место е опитната група III (246; 257; 70,41%).

Несилките од опитната група II беа подобри во споредба со несилките од контролната група I како во снесените јајца по внесена (11) и просечна (16) кокошка така и во интензитетот на несивоста (4,39%). Меѓутоа, несилките од опитната група III во производството на јајца не се разликувале многу во споредба со оние од контролната група I бидејќи разликата во бројот на снесените јајца по внесена (3) и просечна несилка (2) беше минимална во корист на несилките од опитната група III односно во интензитетот на несивоста (0,55%) во корист на опитната група III.

Супституцијата на протеинските крми во стандардните смески (рибено брашно, сојино и сончогледово куспе) особено дојде до изразување во потрошувачката на храна за произведено јајце и кј произведена јајчина маса. Таа кај групата III (месно брашно и сончогледово куспе) изнесуваше 107,48% односно 113,07% а кај групата II (месно брашно, сојино и сончогледово куспе) 102,04% односно 101,32%. И внатре меѓу двете опитни групи постоји разлика во потрошувачката на храна. Групата несилки третирана со смески без рибено брашно и сојино куспе односно групата третирана со месно брашно и сончогледово куспе (III) трошеше 105,33 односно 111,60% смеска во споредба со групата третирана со месно брашно, сојино и сончогледово куспе (II).

Депресивното влијание од користењето на смеските со месно брашно и сончогледово куспе е присатно врз финалната тежина на несилките, бидејќи таа кај III група изнесуваше 92,69% во споредба со контролната група I односно 91,14% во споредба со опитната група II.

Непожелните ефекти забележани кај несилките од групата III (месно брашно и сончогледово куспе) веројатно се должат и на пониското ниво на енергија и протеини во смеските како и на несоодветноста во избалансираноста на смеските со критичните аминокиселини.

Заклучок

Од истражувањата изведени во производни услови со вкупно 11.765 несилки од хибридниот Hisex White поделени во три групи (I контролна 8.024; II опитна 1.871 и III опитна 1.870) на живинарската фарма Катланово - Скопско, со цел да се испита ефектот од користењето на различни протеински крми во смеските врз производните својства на несилките, може да се заклучи следното:

1. Производството на јајца и јајчина маса по просечна кокошка се најдобри кај групата II третирана со смески во кој главни носители на протеини се: месното брашно (прва фаза на производство), сојиното и сончогледово куспе које во споредба со контролната група I (рибено брашно, сојино и сончогледово куспе) изнесува 106,27% односно 107,29%, а во споредба со опитната група III (месно брашно и сончогледово куспе) 105,45% односно 112,06%. Групата III во споредба со контролната група I не заостанува во производството на јајца (100,78%), но производството на јајчина маса изнесува 95,74%.

2. Потрошувачката на храна по произведено јајце и јајчина маса по просечна кокошка е поголема кај двете опитни групи во споредба со контролната. Кај опитната група II третирана со месно-брашно, сојино и сончогледово куспе таа изнесува 102,04% односно 101,32% а кај опитната група III третирана со месно брашно и сончогледово куспе 107,48% односно 113,07%.

3. Живата мера на несилките на крајот на експериментот е најниска кај опитната група III (хранета со смески во кој главни носители на протеини се месното брашно и сончогледовото куспе) и во споредба со контролната група I (хранета со смеска во кој главни но-

сители на протеини се рибеното брашно, сојиното и сончогледовото куспе) изнесува 92,69% а во споредба со опитната група II (хранета со смеска во кој главни носители на протеини се месното брашно, сојиното и сончогледовото куспе) 91,14%. Живата мера на несилките од опитната група II во споредба со контролната група I изнесува 101,69%.

ЕФЕКТОТ ОД КОРИСТЕЊЕТО НА РАЗЛИЧНИ ПРОТЕИНСКИ КРМИ ВО СМЕСКИТЕ ВРЗ ПРОИЗВОДНИТЕ СВОЈСТВА НА НЕСИЛКИТЕ

Резиме

Од истражувањата изведени во производни услови со вкупно 11.765 несилки од хибридниот Hisex White поделени во три групи: I контролна 8.024; II опитна 1.871 и III опитна 1.870) на живинарската фарма Катланово – Скопјско, со цел да се испита ефектот од користењето на различни протеински крми во смеските врз производните својства на несилките може да се заклучи следното:

1. Производството на јајца и јачина маса по просечна кокошка се најдобри кај групата II третирана со смески во кој главни носители на протеини се: месното брашно (прва фаза на производство) сојиното и сончогледовото куспе које во споредба со контролната група I (рибено брашно, сојино и сончогледово куспе) изнесува 106,27% односно 107,25% а во споредба со опитната група III (месно брашно и сончогледово куспе) 105,45% односно 112,06%. Групата III во споредба со контролната група I не заостанува во производството на јајца (100,78%,) но производството на јајчина маса изнесува 95,74%.

2. Потрошувачката на храна по произведено јајце и јајчина маса по просечна кокошка е поголема кај двете опитни групи во споредба со контролната. Кај опитната група II третирана со месно брашно, сојино и сончогледово куспе таа изнесува 102,04% односно 101,32% а кај опитната група III третирана со месно брашно и сончогледово куспе 107,48% односно 113,07%.

3. Живата мера на несилките на крајот на експериментот е најниска кај опитната група III (храната со смески во кој главни носители на протеини се месното брашно и сончогледовото куспе) и во споредба со контролната група I (хранета со смеска во кој главни носители на протеини се рибеното брашно, сојиното и сончогледовото куспе) изнесува 92,69% а во споредба со опитната група II (хранета со смеска во кој главни носители на протеини се месното брашно, сојиното и сончогледовото куспе) 91,14%. Живата мера на несилките од опитната група II во споредба со контролната група I изнесува 101,69%.

Jordan Šokarovski
Kiril Filev
Faculty of Agriculture
Skopje

EFFECT OF DIFFERENT PROTEIN FODERS IN THE MIXTURES ON THE PRODUCTIVE PERFORMANCES OF LAYING LENS

Summary

On the bases of the results from the investigations in farm conditions (Katlanovo-Skopje) on 11.765 laying hens (Hisex White) divided into three groups (I – 8.024; II – 1871 and III-1870) can be concluded the following:

1. Egg production, and production of egg mass was the highest in II group fed mixtures where the main protein source was: meat meal (first phase of production) soyabean and sunflower meal, and in comparison to control I group (fish meal, soyabean and sunflower meal) makes 106,27% respectively; in comparison to III rd group (meat meal and sunflower meal) 105,45% and 112,06% respectively. Egg production of III rd group in comparison to control group I was 100,78% and egg mass was lower 95,74%.

2. Feed per egg and feed per kg egg mass was higher on II and III experimental groups in comparison to control: II nd group-102,4% and 101,32%, III rd group-107,48% and 113,07%.

3. Live weight at the end of experiment is the lowest on the group III, and in comparison to control it was 92,69%; in comparison to the group II it was 91,14%. Live weight of the layers of II group in comparison to control group I was 101,69%.

LITERATURA

1. Bray D. J.: Poultry Sci. 48 : 674-684.
2. Carlson C. W., Guenther E.: Poultry Sci. 48 : 137-143.
3. Bonio M. F., Sceglia O., Frutos E. : XV world's Poultry Congress, pp. 595-596.
4. Šokarovski J., Georgiev A., Vaskov B., Angekovski T., Petkov K., Madžirov Z., Filev K., Medarov P.: Zbornik radova „Živinar-ski dani 72“ str. 413 – 416.
5. Šokarovski J., Georgiev A., Vaskov B., Angelovski T., Petkov K., Madžirov Z., Filev K., Medarov P.: Zbornik radova „Živinar-ski dani 72“ str. 417 – 421.
6. Milovanović M., Kirić D., Delibašić D.: Peradarstvo br. 4 Beograd, 1976.

